

ORGANIK BOG'CHILIKNI TAKOMILLASHTIRISHDAGI INNOVATSIYALAR, O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SUG'ORMA DEHQONCHILIGI SHARTLARI

Akramova Xolida Alisher qizi
SamDAQU akademik litsey katta o'qituvchisi,
Samarqand, O'zbekiston

Annotatsiya:

Ushbu maqolada butun dunyo bo'ylab organik bog'dorchilikni takomillashtirish to'g'risida bir qancha innovatsion g'oyalar yoritilgan. Bu yangiliklar O'zbekiston Respublikasi bog'dorchiligida to'g'ri tatbiq etilsa, O'zbekistonning organik sabzavot, meva va boshqali ekinlari hosildorligini keskin oshirish ayniqsa dekorativ o'simliklarni ko'paytirishda xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: innovatsiyalar, landshaft arxitekturasini, dizayn, qishloq xo'jaligi, ekologik bog'dorchilik, barqaror rivojlanish.

Аннотация:

Данная статья освещает несколько новационных идей органических садоводов со всего мира. Эти новации, при их грамотном внедрении в сельское хозяйство Республики Узбекистан, способны кардинально увеличить урожайность узбекских экологически чистых овощей, фруктов и злаков.

Ключевые слова: новации, ландшафтная архитектура, дизайн, сельское хозяйство, экологическое садоводство, устойчивое развитие.

Bugungi kunda, qattiq kimyoviy o'g'itlar va pestitsidlar bilan ekinlarni etishtirishdan farqli o'laroq, Jahon organik bog'bonlari tuproqni tabiiy o'g'itlar va ekologik toza usullar bilan oziqlantirishni afzal ko'rishadi.

Dunyoning mashhur mutahasislari organika sohasida kuzatilayotgan ekin maydonlari yoki bog'lar atrofida bir qancha masofalar bo'ylab biologik xilma-xillikning yo'q bo'lib ketishidan oldini olib, kimyoviy moddalar bilan atrof-muhitni ifloslantirish xavfini tug'dirmaydigan qishloq xo'jaligi yerlarini qayta ishlash usullarini ishlab chiqdilar va joriy qildilar. Bog'dorchilikni to'g'ri tashkil qilishda ekologik toza muhitning eng muhim jihati hasharotlar, qushlar va yovvoyi hayvonlar uchun qulay yashash muhitidir. Butun dunyo organik bog'bonlari tomonidan

yaratilgan innovatsion g'oyalarni O'zbekiston Respublikasi bog'dorchiligida bosqichma-bosqich joriy etishga jiddiy e'tibor qaratish lozim.

Innovatsiya 1. Yig'iladigan qayta foydalanish mumkin bo'lgan himoya qafaslari.

Ko'p marotaba foydalanish imkoni mavjud yig'ma himoya qafaslari. Yig'ib olinadigan, qayta foydalanish imkonini beradigan bog'dorchilik uchun maxsus qafas, u qattiq o'rab tortilgan to'rdan iborat bo'lib u mevalarni qushlardan himoya qiladi.. Ammo bu qafaslar ulkan mevali daraxtlarni himoya qilishda biroz noqulaylik tug'dirishi mumkin.

"Meva qafaslarining haqiqiy go'zalligi, - deydi bog' dizayneri Frederik Uayt, - ular qishda ishlatilmasa ham, bog' arxitekturasining ajoyib elementidir ".¹

Rasm. 1. Yig'iladigan qayta foydalanish mumkin bo'lgan meva qafaslari
"Irlandiyadagi Lismor qal'asida etti gektarlik bog'da restoran va oila tomonidan ishlatiladigan meva va sabzavot bog'i mavjud."

Fotosurat muallifi Li Bihegan

Shunday qilib, meva qafaslari nafaqat rezavorlarni qushlardan yetadigan zararni oldini olishda, ularni yo'q qilmasdan, tabiatga zarar yetkazmasdan saqlashning insonparvar usuli, balki bog' peyzaj dizaynining beqiyos elementidir. Ayrim dizaynerlar loyiha sifatida mevalar uchun ajoyib yog'och qafaslarni yaratdilar, jumladan, o'ymakorlik bezaklari aks etgan yog'ochli qafas to'ri.

Standart qafaslar odatda alyuminiydan, po'lat jismdan yoki yog'ochdan tayyorlanadi, bularning barchasi odatda bahor va kuzda bog'bonlar tomonidan osongina o'rnatish va yig'ish mumkin.

Yig'ib olinadigan qayta ishlatiladigan himoya qafaslari sizning bog'ingiz atrofidagi

qaysi yovvoyi hayvonlar hosilni himoya qilishi kerakligiga qarab farqlanadi, masalan: qushlar, quyonlar, kemiruvchilar va hatto kapalaklar, qo'ng'izlar, tirtillar va chigirtkalar uchun maxsus to'r. keying mavsumda to'rlarini saqlab qolish uchun (qishki qor yog'ishi bilan zarar etkazilishi mumkin), har bir vegetatsiya oxirida uni olib tashlash kerak (1-rasm).

Meva qafaslari turli shakl va o'lchamda bo'ladi: qulupnay va mayda butalar uchun past qafaslardan tortib, keng miqyosda yetishtirilgan mevalargacha himoya qiladigan ulkan afaslar mavjud. Vaqt o'tishi bilan to'rni o'zgartirish kerak bo'lsa ham, metall ramkalar o'nlab yillar davomida xizmat qiladi, ammo yog'och ramkalar, albatta, vaqt o'tishi bilan chiriydi, lekin har qanday shikastlangan yoki eskirgan qismlarni almashtirish oson.

Yig'ib olinadigan qayta foydalanish mumkin bo'lgan himoya qafaslarini o'rnatish usuli:

A. meva qafasi o'rnatishdan oldin zaminni tayyorlash;

B. Agar siz yerni aylanmoqchi yoki qazmoqchi bo'lsangiz, manevr qilish uchun ko'proq joy tanlash;

C. o'simliklarni tayyorlash uchun mahalliy go'ngni qo'llang va keyin butun maydonni o'z qoplami bilan yoping - shundan keyin siz ideal holda to'g'ridan-to'g'ri unga ekishingiz mumkin. Malina kabi baland butalar am qo'llab-quvvatlovchi simlarni talab qiladi, shuning uchun qanday meva ekishni va maydonni oldindan jalashtirish lozim.

Innovatsiya 2: O'rilgan o't yo'llari

Agar bog' maydoni kichik joy bo'lsa, maysazor g'oyasini ajoyib ravishda namoyon qilish imkonini beradi. Bundan kattaroq maydonlarda va bog'larda g'ishtli bezaklar, qimmatbaho toshlar va plitalar yordam beradi, ular alternative usul hisoblanadi.

Qisqichbaqasimon (yo'laklarning yo'l boshi ayri) yo'llar ushbu "yangilangan" yo'lga yanada toza ko'rinish beradi, chunki bu usulning ekologik komponenti qiyshiq o't yo'lining suvni tejovchi xususiyatlari bilan belgilanadi: issiq, quruq iqlimdagi suv beton yuzasi kabi bug'lanib ketmaydi, tuproqqa singib ketadi va yoqimli salqinlik, mikroiqlim yaratadi. Maysalar har doim o'rib olinadi va doimiy ravishda o'zgarib turadigan tasodifiy naqshlarini, yovvoyi tabiatga mos o'tlarning ayrimlari qoldiriladi. (2-rasm). Bu usulda inson garchand inson omili ta'sir etsada yovvoyi tabiat ko'rinishi saqlanib qolinadi.

*Рис.2. Скошенные
травяные дорожки*

*Описание: «Сад принца
Чарльза в Хайгроув,
известный своими
скошенными травяными
дорожками, превращает
простой ландшафтный
элемент в королевские
дорожки.»²*

*Рис.3. Скошенные
травяные дорожки*

*Описание: «На лугу Салли
Френч-Гринслейд в Чешире,
Англия, «все разрешено
безудержно, начиная с
полевых цветов, таких как
примула вечерняя и от
диких герани до крапивы,
которые являются
прекрасной средой
обитания диких животных
»², - пишет Клер Коулсон.*

2-рasm. O'rilgan o't yo'llari

Tavsif: "Shahzoda Charlz bog'i Highgroveda, mashhur

o'rilgan o't yo'llari, oddiy landshaft elementini qirollik yo'llariga aylantiradi.

3-рasm. O'rilgan o't yo'llari

Angliyaning Cheshir shaxridagi Salliy flinch granslade bog'ida barcha narsalarga cheklovsiz ruxsat berilgan" o'tloqlarda yovvoyi gullardan tortib qichitqi o'tlargacha hatto yovvoyi hayvonlarning inlarigacha mumkin bu esa "maysaga ishlov berish" deb yozadi Kler Koulson. Kendra Uilsonning qayd etishicha bog'dorchilik yozuvchisi Anna Povard yovvoyi o'tloqlar va ularga ishlov berish uchun rasmiyatchilik uchun ishlab chiqilgan bog'dorchilik usullaridan qutulish maqsadida yangi g'oyalar o'ylab topadi va Viktoriya bog'dorchiligi yozuvchisi Uilyam Robinsonning g'oyalarini esga soladi.²

Shahzoda Charlzning Highgrovedagi bog'ini o'zgartirish siri baxmal yo'llar bilan qoplangan ranglar va to'qimalarning boy palitrasida (3-rasm). Endryu Butler tomonidan suratga olingan.

Yuqorida qayd etganimizdek shaharlarimizda qolaversa qishloq aholi punktlarida ham bu yangiliklar O'zbekiston Respublikasi bog'dorchiligida to'g'ri tatbiq etilsa, O'zbekistonning organik sabzavot, meva va boshqali ekinlari hosildorligini keskin oshirish ayniqsa dekorativ o'simliklarni ko'paytirishda xizmat qilishi mumkin. Barcha elementlarni zamon talablariga mos, innovatsion muhitni yaratishga intilganligimizni ko'rishingiz mumkin. Shu bilan bir qatorda uzoq muddat o'z ahamiyatini yo'qotmasligiga zamin yaratish maqsadida ikki inovatsion taklifni joriy qilishni lozim deb topdik.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Michelle Slatalla. 10 Ideas to Steal from Organic Gardens Around the World.//[Garden Design 10 Issue 13]—Spring Classic.-
<https://www.gardenista.com/posts/10-ideas-steal-organic-gardens-around-world/>
(Дата публикации: 19.04. 2020), (Дата обращения: 12.01.2021)
2. Michelle Slatalla Landscape on a Budget: 13 Ideas for Mown Grass Paths.-
<https://www.gardenista.com/posts/landscape-on-a-budget-11-ideas-for-a-summer-grass-path-green-backyard-landscaping> (Дата публикации: June 24, 2019), (Дата обращения 12.01.2021).
3. КЕЛЬДИЯРОВА, Г. Ф., ЯКУБОВ, Т. Б., ОЛИМОВА, Д. А., & ХАЙДАРОВ, Ш. З. (2018). ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ И ПРОВЕДЕНИЯ ПЛАНИРОВОЧНЫХ, СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОТ В САМАРКАНДСКОМ ОБЛАСТИ. In НАУЧНАЯ ДИСКУССИЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЁЖИ: АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ИННОВАЦИИ (pp. 177-179).
4. Пардаев, О. Н., Бердикулов, А. А., Хайдаров, Ш. З. Ў., & Шохрух, Р. Ў. Б. (2021). Ривожланаётган шаҳарларда йўл ҳаракати жадаллигини муқобиллаштириш усуллари. Science and Education, 2(6), 313-319.
5. SHAKHRISABZ CITY—ARCHITECTURAL HISTORICAL RESPONSIBILITIES FM Madiev, SZ Khaydarov - FM Madiev, & SZ Khaydarov (Muh.), Zbiór artykułów, 2020
6. Madiev, F. M., & Xudayberdiev, A. Restoration is not labor, it is science.“. Science and Education, 2(4), 157-162.
7. Akram, I., & Zukhra, K. (2022). Problems and Prospects of Transport Development in Samarkand. Global Scientific Review, 3, 19-22.
8. Sh, F. (2023). SHAHARLARDA AVTOMOBILLAR TO'XTASH JOYLARI VA GARAJLAR. Journal of new century innovations, 24(2), 52-56.
9. Karimova, Z. Z. (2023). PIYODALAR HARAKAT XAFVSIZLIGINI

OSHIRISH YO‘LLARI. Journal of new century innovations, 24(2), 44-51.

10. Худойбердиев, А., Бекназаров, М. Б., Санаева, Н. П., & Ачилдиев, Р. М. (2015). ИНЖЕНЕРЛИК ТАРМОҚЛАРИ ҚУРИЛИШИ СТРОИТЕЛЬСТВО ИНЖЕНЕРНЫХ СЕТЕЙ. МЕ‘MORCHILIK va QURILISH MUAMMOLARI, 61.

11. Achildiyev, R. M., & Otabekova, D. (2022). YIRIK SHAHARLARDA TRANSPORT MUAMMOLARINI HAL ETISHDA XORIJIY TAJRIBALAR. Academic research in educational sciences, 3(11), 496-502.

12. КАРИМОВ, У. Н., КАДИРОВА, Н. Б., & АКРАМОВА, Х. А. К. (2016). Садово-парковое искусство древнего востока. In Молодежь и XXI век-2016 (pp. 245-247).

13. UMUMMUHANDISLIK FANLARIDA O ‘QUV MASHG ‘ULOTLARINI INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISHNING TA’LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI XA Akramova - Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 2022.

